

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Aros förskolor AB:s arbete
för att skapa förutsättningar i förskolan för barns
språkutveckling i svenska**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Aros förskolor AB. Syftet är att granska kvaliteten i huvudmannens arbete med att ge förskolor förutsättningar att arbeta med och stimulera barns språk-utveckling i svenska. Granskningen är särskilt inriktad på huvudmannens arbete gentemot förskolor där annat språk än svenska dominerar. Hos Aros förskolor AB ingår två förskolor i granskningen.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bil. 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Aros förskolor AB i följande utsträckning:

Huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska

Huvudmannen skapar i flera delar förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver skapa rutiner för att systematiskt kartlägga och analysera förskolornas resultat gällande det språkutvecklande arbetet i svenska. Utifrån analysen behöver huvudmannen sedan fatta beslut om prioriterade utvecklingsområden med tydliga mål.

Huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska

Huvudmannen arbetar i hög utsträckning med att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 21 april 2027 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026:4850) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska

Inom detta område granskas huvudmannens systematiska kvalitetsarbete avseende språkutvecklande arbete i förskola. Området omfattar också hur huvudmannen stöttar rektorn i hur det språkutvecklande arbetet organiseras och genomförs i verksamheten samt vilket avtryck det får i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen skapar i flera delar förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet, men utvecklingsområde finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med förskolepersonal, rektor, personal med uppdrag inom det språkutvecklande arbetet och representant för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete

Huvudmannen kartlägger och sammanställer viss information om det språkutvecklande arbetet, men samlar inte systematiskt in uppgifter om barnens språkliga progression och ger begränsat stöd i det kartläggningsarbete som rektor och förskolepersonal gör. Huvudmannen sammanställer bakgrundsuppgifter om exempelvis barnens modersmål och vilka språk

personalen behärskar. Uppgifterna samlas in av förskollärare och rektorn i syfte att bland annat underlätta gruppindelningar och fördelning av personal och förmedlas till huvudmannen via det systematiska kvalitetsarbetet samt regelbundna avstämningar. Det språkutvecklande arbetet kartlägger huvudmannen genom kvalitetsrapporter och återkommande dialog med rektorn, som i sin tur tar del av uppgifterna genom regelbundna möten med personalen samt via verksamhetens digitala plattform där personalen dokumenterar möten och planeringar. Huvudmannen gör emellertid ingen systematisk kartläggning eller uppföljning av samtliga barns språkliga progression, varken på individ- eller gruppnivå. Personalen dokumenterar visserligen vissa uppgifter om barnens språkliga progression och det språkutvecklande arbetet på förskolornas digitala lärplattform samt under diskussioner på möten, men det görs varken regelbundet eller på ett likvärdigt sätt. Även om huvudmannen har beslutat att samtliga barns progression ska dokumenteras och följas upp via den digitala lärplattformen ser huvudmannen inte till att denna kartläggning genomförs. Huvudmannen tillhandahåller inte heller tydliga mallar eller andra redskap som klargör hur arbetet med dokumentationen ska gå till.

Huvudmannen har beslutat om prioriterade utvecklingsinsatser och mål i syfte att höja kvaliteten på det språkutvecklande arbetet i svenska, men dessa bygger inte på en systematisk kartläggning av barnens språkliga progression. Huvudmannen har som mål att barnens ordförråd och språkförståelse ska växa samt att få ökad kvalitet och likvärdighet i det språkutvecklande arbetet på samtliga enheter och avdelningar. Eftersom det inte genomförts någon systematisk kartläggning eller uppföljning av samtliga barns språkliga progression grundar sig huvudmannens analys emellertid inte i några tydliga resultat, utan kommer mer från en allmän bild av barnens och verksamhetens behov. För att stärka barnens ordförråd och språkförståelse har huvudmannen i samråd med rektorn beslutat om ett ökat fokus på högläsning och att personalen ska arbeta med ett expansivt språk för att utmana barnen och låta dem möta flera ord. Huvudmannen har även beslutat om en utbildningsinsats för personalen om användning av bildstöd och tecken som alternativ och kompletterande kommunikation (TAKK) som ett stöd i arbetet för att öka barnens ordförråd och språkförståelse. För att höja kvaliteten och likvärdigheten i det språkutvecklande arbetet har huvudmannen beslutat att dokumentation av barnens språkliga progression ska vara ett prioriterat utvecklingsområde. Genom att personalen återkommande observerar och dokumenterar barnens progression på den digitala lärplattformen ska personal, rektor och huvudman dels kunna se hur barnens språk utvecklas, dels kunna använda barnens progression som en indikator för hur väl andra delar av det språkutvecklande arbetet fungerar. Huvudmannen har även påbörjat en förändring av det systematiska kvalitetsarbetet genom att bryta loss delen som handlar om språkutvecklande arbete från kvalitetsrapporten och i

stället följa upp det arbetet i verksamhetens språkpolicy som även innehåller en uppföljningsdel. Tanken är att det språkutvecklande arbetet ska få tydligare fokus om det ligger i ett eget dokument. För att få större likvärdighet mellan enheter och avdelningar i arbetssätt, dokumentation samt i balansen mellan användning av barnens modersmål och svenska har huvudmannen även inrättat deltidstjänster som pedagogisk handledare och stödpedagog.

Huvudmannen följer upp det språkutvecklande arbetet utifrån de prioriterade utvecklingsområdena och använder de tillgängliga resultaten för att utveckla arbetssätten. Huvudmannen följer upp arbetet med utvecklingsområdena genom regelbundna avstämningar med rektorn samt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet där varje förskola dokumenterar hur arbetet fortskrider. I uppföljningen av utvecklingsarbetet med kartläggning av barnens språkliga progression konstaterar huvudmannen att arbetet inte har kommit så långt. Som anledning anges att personalen upplever arbetet som krångligt och tidsödande samt att de saknar gemensamma arbetssätt och mallar för dokumentationen. Huvudmannens tanke är att den pedagogiska handledaren ska stötta personalen i arbetet med dokumentation, men detta har ännu inte skett i sådan utsträckning att det ger avtryck i kartläggningsarbetet. Att progressionen i nuläget inte kartläggs systematiskt medför att huvudmannen inte heller kan följa upp effekten av övriga utvecklingsinsatser på barnens språkliga progression. Däremot skapar sig huvudmannen genom avstämningarna och det systematiska kvalitetsarbetet en bild av hur insatserna implementeras i undervisningen. Huvudmannen har bland annat sett att högläsning har diskuterats mer i personalgruppen och att det nu sker mer regelbundet och i mindre grupper som delas in efter barnens språkliga nivå. Arbetet med expansivt språk har gjort att fler i personalen använder fler och mer varierande ord i kommunikationen med barnen och på så sätt ger dem möjlighet att höra och lära sig fler ord. Även om utvecklingsarbetet har givit vissa resultat bedömer huvudmannen att det behöver fortsätta och utvecklas även under innevarande läsår. Vidare kan huvudmannen se att fler i personalen visserligen använder bildstöd och TAKK, men att arbetet ännu inte är implementerat i hela personalstyrkan. Huvudmannen har därför beslutat att vissa i personalen ska få ytterligare kompetensutveckling inom såväl bildstöd som TAKK. Huvudmannen kan även se att stödpedagogens och den pedagogiska handledarens arbete har lett till en större likvärdighet mellan förskolorna som nu har mer gemensamma planer och mallar, men att det återstår en hel del arbete för att få likvärdighet även i arbetssätt och dokumentation samt gällande balansen i användning av svenska och barnens modersmål. Detsamma gäller utvecklingsarbetet med att bryta loss delarna om språk från det systematiska kvalitetsarbetet för att ge dem större fokus. Huvudmannen

konstaterar att det arbetet är påbörjat, men ännu inte helt genomfört och att det därför behöver fortsätta.

Huvudmannens stöd till rektorn

Huvudmannen stöttar rektorn i hur det språkutvecklande arbetet organiseras och genomförs samt i att tolka och omsätta läroplanens mål om språkutveckling i svenska i en flerspråkig miljö. Huvudmannen avsätter resurser för verksamhetens språkutvecklande arbete på flera sätt. För att öka likvärdigheten mellan förskolor och avdelningar har huvudmannen inrättat deltidstjänsterna som pedagogisk handledare och stödpedagog. Den pedagogiska handledaren stöttar personal på båda förskolorna i planering, dokumentation och strukturering av undervisningen. Stödpedagogen arbetar främst med att stötta personalen i arbetet med barn som behöver extra stöd, men även mer allmänt i frågor som bland annat rör kommunikation och bemötande. Både den pedagogiska handledaren och stödpedagogen arbetar även med att ta fram frågeställningar om språkutvecklande arbete som personalen gemensamt reflekterar kring. Huvudmannen ser även till att det finns flera regelbundna forum för personal och ledning att diskutera frågor som rör språkutvecklande arbete. Vidare har huvudmannen beslutat om en språkpolicy, vilken dels är ett dokument som beskriver gemensamma förhållningssätt och arbetsmetoder för språkutvecklande arbete, dels ett stöd för utvecklingsarbete och uppföljning av det språkutvecklande arbetet. Dokumentet togs ursprungligen fram för flera år sedan, men användes inte på det sätt som det var tänkt eftersom förskolorna genomgick stora förändringar och personalen uppfattade arbetet med språkpolicy som krångligt och splittrat. Huvudmannen har därför inlett ett arbete med att revidera språkpolicy så att den på ett tydligare sätt behandlar fler aspekter av det språkutvecklande arbetet. Av språkpolicy framgår bland annat att arbetet ska präglas av ett interkulturellt förhållningssätt där barns olika språk och erfarenheter synliggörs i verksamheten, men att man ska lägga stor vikt på att utveckla barnens svenska. Vidare framgår att det är viktigt att allt arbete genomsyras av språkutvecklande arbetssätt genom att personalen under hela dagen ska sätta ord på det som sker i lekar, måltider, skapande och andra aktiviteter. Enligt huvudmannen ska barnen kunna få stöd på sitt modersmål i den mån det går, men det är svenska som är det gemensamma språket och det språk som främst gäller i förskolan.

Avtryck i förskoleverksamheten

Huvudmannens stöd till förskolan får reella avtryck i det språkutvecklande arbetet i svenska i verksamheten, men det varierar mellan förskolorna i vilken omfattning det ger avtryck. Av intervjuer med förskollärare och rektor framgår att personalen i hög grad arbetar enligt de beslutade

riktlinjerna. Exempelvis använder personalen ett expansivt språk och läser regelbundet tillsammans barnen. Det framgår även att personalen uppfattar det som att barnen är mer intresserade av böcker och deras innehåll samt att arbetet ger barnen större ordförståelse och gör dem mer delaktiga i samtal. Av intervju med förskollärare och rektorn framgår emellertid att det fortfarande finns variationer mellan avdelningar och enheter gällande i vilken omfattning och hur de arbetar med såväl högläsning och expansivt språk som med bildstöd och TAKK. Det framgår även att dokumentationen som huvudmannen beslutat om vad gäller exempelvis språklig progression inte genomförs fullt ut på förskolorna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver skapa rutiner för att systematiskt kartlägga och analysera förskolornas resultat gällande det språkutvecklande arbetet i svenska. Utifrån analysen behöver huvudmannen sedan fatta beslut om prioriterade utvecklingsområden med tydliga mål.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen i dagsläget inte systematiskt samlar in, sammanställer och analyserar information om samtliga barns språkliga progression i svenska. Huvudmannen har beslutat att personalen ska observera och dokumentera barnens språkutveckling, men ser inte till att det genomförs och ger ingen tydlig vägledning i hur detta arbete ska gå till i praktiken. Det gör att huvudmannen inte har en klar bild av barnens språkliga progression i svenska, vilket riskerar att leda till att huvudmannen inte grundar sina beslut om utvecklingsinsatser i en analys av verksamhetens resultat.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utformar rutiner för hur förskolorna ska arbeta för att kartlägga och sammanställa information om samtliga barns språkliga progression i svenska. Detta kan med fördel ingå i de utvecklingsinsatser rörande kvalitetsarbetet och språkpolicy som huvudmannen redan har inlett. Med en systematisk kartläggning ökar möjligheterna för huvudmannen att analysera såväl resultat som behov och fatta välgrundade beslut om prioriterade utvecklingsområden samt sätta upp tydliga mål för det språkutvecklande arbetet. Undervisningens resultat kan dokumenteras genom att följa barns progression i relation till läroplanens formuleringar om språkutveckling i svenska; exempelvis att barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt utveckla sin förmåga att använda och förstå begrepp. Genom att sätta dessa uppgifter i relation till de uppgifter som huvud-

mannen redan samlar in om barnens förutsättningar och hur undervisningen bedrivs kan huvudmannen få syn på eventuella skillnader mellan verksamheter och barngrupper samt en bild av vilka åtgärder som ger effekt på barnens utveckling. För att arbetet med kartläggning ska lyckas är det viktigt att huvudmannen ser till att personalen som ska delta i arbetet får lämplig kompetensutveckling för att hantera de verktyg och metoder som ska användas.

Huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska

Inom detta område granskas huvudmannens samarbete med rektorn i arbetet både med kompetensförsörjning och med kompetensutveckling. Området omfattar kompetens såväl gällande svenska som språkutvecklande arbetssätt samt förutsättningar för att genomföra och befästa erbjuden kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen arbetar i hög utsträckning med att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med förskolepersonal, rektor, personal med uppdrag inom det språkutvecklande arbetet och representant för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Huvudmannens arbete med kompetensförsörjning

Huvudmannen arbetar nära rektorn i frågor som rör kompetensförsörjning och de har en gemensam bild av både behov och förutsättningar. Huvudmannen och rektorn har en regelbunden dialog om bemannings- och kompetensbehoven. Krympande barnkullar gör att rekryteringsbehovet är litet och de senaste åren har huvudmannen snarare haft behov av att minska personalstyrkan än att rekrytera. I samband med det har andelen behörig personal ökat. Huvudmannen har även förändrat personalstyrkan något genom att skapa deltidstjänster för pedagogisk handledare och stödpedagog, även om ingen av tjänsterna innebar någon nyrekrytering. För att behålla den behöriga personalen arbetar huvudmannen med att skapa en god arbetsmiljö genom gott om tid till planering och samarbete, samt ser till att det finns förutsättningar för personalen att driva utvecklingsarbetet.

Beakta att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska vid rekrytering

Huvudmannen ser till att personalens kunskaper i svenska beaktas vid rekryteringen och att det görs viss uppföljning av att nyanställd personal visar tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna stödja och stimulera barns språkutveckling. När personal rekryteras kontrollerar rektorn deras kunskaper i svenska språket genom att granska ansökningshandlingar samt under anställningsintervju be de sökande beskriva situationer som kan uppstå i förskolan. Bedömningen av svenskan utgår inte från några fastställda krav eller bedömningskriterier, men rektorn är inte ensam under intervjuerna utan har med sig annan personal som också deltar i bedömningen. Huvudmannen har inga utarbetade rutiner för att följa upp nyanställd personals kunskaper i svenska, men tillämpar provanställning under vilken nyanställdas arbete observeras av kollegor och rektorn. I det ingår att notera om det förekommer brister avseende svenska språket.

Huvudmannens arbete med kompetensutveckling

Huvudmannen kartlägger med hjälp av rektorn personalens behov av kompetensutveckling gällande språkutvecklande arbete och svenska språket. Rektorn följer upp personalens kompetensutvecklingsbehov inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet samt genom medarbetarsamtal, lönesamtal och andra regelbundna samtal. I dessa samtal finns även möjlighet för personal att ta upp om de upplever att kollegor skulle kunna behöva utveckla sin språkliga kompetens. Huvudmannen får del av informationen via rektorn. I tidigare kartläggningar har det framkommit att personal har behövt kompetensutveckling inom svenska språket och de har då fått delta i en kompetensutvecklingsinsats i samarbete med Skolverket. I det arbetet ingick även att deltagarna fick stöd i arbetet i förskolan av kollegor som fungerade som handledare. I dagsläget bedömer huvudmannen inte att det finns behov av insatser för att stärka personalens svenska. Det kompetensutvecklingsbehov som huvudmannen ser nu handlar om språkutvecklande arbetssätt och ingår i flera fall i de beslutade utvecklingsområdena kring högläsning och expansivt språk samt arbete med bildstöd och TAKK. Huvudmannen har även sett behov av att stärka ledarskapet hos förskollärarna och har därför initierat en utbildningsinsats inom ledarskap. För att öka likvärdigheten mellan förskolorna deltar vissa förskollärare även i en utbildning för lekcertifiering som övriga förskollärare tidigare har genomfört.

Huvudmannen skapar förutsättningar som gör att förskolepersonalen får faktiska möjligheter att delta i kompetenshöjande insatser gällande

språkutvecklande arbetssätt och i svenska språket. Huvudmannen har beslutat att det i personalens scheman finns tid och möjlighet att delta i kompetensutveckling kring språkutvecklande arbetssätt. Vidare har huvudmannen även beslutat att utbildningsinsatser för hela personalen i allmänhet ska genomföras under kompetensutvecklingsdagar. Utbildning kan även ske på planeringstid och brukar på den ena förskolan organiseras så att en grupp har utbildning medan en annan grupp ansvarar för barngruppen. På den andra förskolan sätts det i stället in vikarier vid utbildningstillfällen. Vissa utbildningsinsatser som rör hela personalen förläggs till arbetsplatsträffar som sker en gång i månaden efter stängning. Vidare har förskollärarna regelbundna möten då de kan ha gemensamma diskussioner, kompetensutveckling eller diskutera erfarenheter från verksamheten med kollegor från andra avdelningar och enheter.

Kompetensutvecklingen utgår från uppsatta mål och huvudmannen följer upp hur insatserna påverkar undervisningen. Huvudmannen formulerar mål för kompetensutvecklingsarbetet och följer upp insatserna genom det systematiska kvalitetsarbetet samt vid de regelbundna dialoger som huvudmannen har med rektorn. I uppföljningen kan huvudmannen exempelvis se att personalen har tagit till sig av utbildningsinsatserna inom pedagogiskt ledarskap samt högläsning och expansivt språk. Det har lett till att förskollärarna är tydligare i sitt ledarskap, att högläsning sker oftare och är tydligare planerad samt att personalen använder betydligt fler ord när de pratar med barnen. Huvudmannen kan samtidigt se att arbetet med bildstöd och TAKK har fått mindre genomslag och har därför beslutat att det kompetensutvecklingsarbetet ska intensifieras, bland annat under ledning av stödpedagogen. Även om huvudmannen följer upp kompetensutvecklingsinsatsernas effekt på personalens arbete kan huvudmannen inte bedöma vilken effekt insatserna har på undervisningens resultat eftersom det i dagsläget inte görs någon systematisk kartläggning av samtliga barns språkliga progression. För att befästa och sprida lärdomar får personalen som deltar i gemensamma kompetensutvecklingsinsatser i allmänhet arbeta vidare med frågorna på följande möten och planeringsträffar. I de fall enskilda pedagoger deltar i föreläsningar eller liknande så förväntas de dela med sig av sina lärdomar på arbetsplatsträffar.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen, men vill i sammanhanget påtala vikten av att i framtida uppföljning av kompetensutvecklingsinsatser inkludera resultat från kartläggning av barnens språkliga progression i syfte att se om insatserna får avsedd effekt på barnens lärande.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Johansson

X Ola Rydkvist

Föredragande

Signerat av: Ola Rydkvist

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Lindersson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Språklagen (2009:600)

Språket i förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska (10 §). Häre ingår såväl kommunala huvudmän som enskilda huvudmän som bedriver förskola.

Skollagen (2010:800)

Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som gäller för den verksamhet som huvudmannen ansvarar för (2 kap. 8 §).

Det är huvudmannen som ska se till att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de bestämmelser som gäller och att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 a §).

Vad gäller förskoleverksamhet specifikt ska huvudmannen se till att barngrupperna i förskolan har en lämplig sammansättning och storlek (8 kap. 8 §).

Vidare ska huvudmannen, med utgångspunkt i att de nationella målen för verksamheten uppfylls, systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. För det fall att det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 3, 5 och 7 §§).

Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2018:50) om läroplanen för förskolan (Lpfö 18 reviderad 2025)

Det framgår av läroplanen att barnen ska erbjudas stimulerande läsmiljöer som skapar intresse och nyfikenhet för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. De ska få lyssna till högläsning och ges möjlighet till delaktighet genom att samtala om texter och bilder. Förskolan ska också uppmuntra och ta tillvara barns nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt och barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt få möjlighet att leka med ord (1 Förskolans värdegrund och uppdrag, Förskolans uppdrag, språk, kommunikation och skapande)

Det framgår vidare av läroplanen att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla vissa förmågor:

- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,

- intresse för litteratur, berättelser, bilder och texter samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för bokstäver och för att lära sig läsa samt förståelse för hur skriftspråk och symboler kan användas för att förmedla budskap samt
- utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska (2.2 Omsorg, utveckling och lärande, Mål).

Det anges vidare i läroplanen att förskollärare ansvarar för att varje barn utmanas och stimuleras i sin språkutveckling och utveckling av kommunikation, samt får förutsättningar att utveckla intresse för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. Arbetslaget ska i sin tur stimulera barnens språkutveckling och intresse för läsning (2.2 Omsorg, utveckling och lärande, Riktlinjer)

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektion genomför en granskning av 30 huvudmän runt om i landet. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Aros förskolor AB ingår i granskningen. Skolinspektionen genomförde intervjuer med personal i verksamheten och representant för huvudmannen den 17 september 2026. Intervjuerna genomfördes av utredarna Ola Rydkvist och Maria Lindersson.

Aros förskolor AB är en enskild huvudman som driver två förskolor, båda ligger i Västerås kommun. Huvudmannen har 141 barn inskrivna i de utvalda enheterna. Av dessa uppges 138 ha annat modersmål än svenska. På de utvalda enheterna arbetar 13 legitimerade förskollärare och 17 barnskötare.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En gruppintervju med förskollärare
- En intervju med rektor
- En gruppintervju med personal med särskilt ansvar för språkutveckling
- En intervju med representant för huvudmannen.
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras vårterminen 2027.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Skolinspektionen har av regeringen fått i uppdrag att genomföra en granskning avseende förskolors arbete för att stimulera barns språkutveckling i svenska, med fokus på huvudmannens arbete. Granskningen inriktar sig särskilt mot huvudmän för förskolor där annat språk än svenska dominerar. I förskolan har personalen en bärande roll för barns språkutveckling i svenska, vilket ställer höga krav både på deras egna språkliga resurser och på deras kompetens att leda ett systematiskt språkutvecklande arbete. Forskning visar att långsiktig kompetensutveckling, avsatt tid för personalen för analys och reflektion av det egna arbetet och en engagerad ledning är framgångsfaktorer för att stärka det språkutvecklande arbetet med barnen. Enligt skollagen är huvudmannen övergripande ansvarig för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Fokus för granskningen är således huvudmäns arbete för att skapa förutsättningar i förskolan för barns utveckling i svenska.

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i huvudmännens arbete med att ge förskolor förutsättningar att arbeta med och stimulera barns språkutveckling i svenska. Granskningen ska särskilt inrikta sig på huvudmän för förskolor där annat språk än svenska dominerar. Bedömningarna görs i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- I. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet?
- II. I vilken utsträckning är huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska av god kvalitet?